

	ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА	08.33-01:2025
	ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ	Редакція 1

ПОЛОЖЕННЯ
про Центр дослідження стратегій універсального дизайну
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ
 2025 рік

	ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА	08.33-01:2025
	ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ	Редакція 1

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО   Прикарпатським національним університетом
імені Василя Стефаника

ВНЕСЕНО   Центром дослідження стратегій універсального
дизайну Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
2. РОЗГЛЯНУТО ТА
СХВАЛЕНО   Вченою радою Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Протокол від 24 червня 2025 р. № 08
3. ВВЕДЕНО В ДІЮ   наказом ректора Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
від 03 липня 2025 р. № 573
4. УПРОВАДЖЕНО
ВПЕРШЕ

	ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА	08.33-01:2025
	ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ	Редакція 1

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення про Центр дослідження стратегій універсального дизайну (далі – Центр) Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (далі – Університет). Центр є структурним підрозділом Університету й у своїй діяльності керується його Статутом і цим Положенням, наказами, розпорядженнями ректора Університету, колективним договором, правилами внутрішнього трудового розпорядку. Центр створено наказом ректора № 372 від 20.05.2024.

1.2. Центр підпорядковується першому проректору, створюється та ліквідовується рішенням Вченої ради Університету, яке вводиться в дію наказом ректора.

1.3. Головною метою Центру є науково-дослідна робота у сфері теоретичних досліджень інклюзивності суспільства та практичного проєктування універсального середовища у різних суспільних групах, найперше – людей з різними формами інвалідності: сліпотою чи слабозорістю, глухотою, різними формами спінальної інвалідності чи маломобільних, аутизмом тощо – в напрямку створення недискримінаційних умов, а також залучення до рецепції й створення мистецтва.

1.4. Центр координує проєктування універсальних просторів у громадських середовищах та ініціює створення місць, ситуацій, де люди з інвалідністю та маломобільні будуть залучені до культурного і соціального життя, відчуватимуть мистецтво нарівні з іншими.

1.5. Центр декларує двостороннє залучення, в якому доступність розвивається у сфері мистецтва й одночасно розширює його. Простір (не лише фізичний, але й віртуальний та мовний – як спосіб кодування та дешифрування), у якому діє мистецтво, визначається цінним для всіх форм інклюзивної та відкритої діяльності.

1.6. Центр опирається на дизайн як інструментальну галузь для розв’язання питань логістики, забезпечення комунікації між мистецькими й академічними інституціями та реципієнтами, громадськими просторами й реципієнтами тощо.

1.7. У методичному та науково-дослідному плані Центр координує свою роботу з іншими підрозділами Університету, провідними науково-дослідними інституціями України й закордоння, центрами реабілітації, спеціальними навчальними закладами, громадськими організаціями тощо.

1.8. Структура Центру визначається штатним розписом.

	ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА	08.33-01:2025
	ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ	Редакція 1

II. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ЦЕНТРУ

2.1. Організація та координування мультисенсорних студій науковців різних спеціальностей, інтереси яких орієнтовані на вивчення та створення універсального середовища, зокрема формування джерельної і методологічної бази з проблематики Центру в дизайні, культурі та мистецтві, освітньому середовищі, шляхів залучення реципієнтів до співучасті.

2.2. Практичне вирішення конкретних завдань зі створення універсального середовища: інтер'єрів та екстер'єрів, туристичних маршрутів, оригінал-макетів тифлографічних матеріалів, 3D-моделей, інших макетів і матеріалів для спеціалізованих центрів, закладів освіти та інституцій.

2.3. Навчально-просвітницька місія, що може бути реалізована через створення соціальної рекламної продукції, інфографіки, ілюстрування книг для дітей та їхніх батьків, що висвітлюють питання інклюзії в сучасному світі.

III. ОСНОВНІ ПРОГРАМНІ НАПРЯМИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРУ

3.1. **Джерелознавчий напрям** дає змогу скоординувати вектори практичних досліджень. Він передбачає пошук, систематизацію, вивчення, написання та введення в науковий обіг теоретичних і практичних досліджень, що висвітлюють проблеми інклюзії, мультисенсорності, універсального дизайну, арттерапії тощо. Збір польового матеріалу ґрунтується на роботі у проблемних групах, опитуваннях та спостереженнях за потребами вразливих спільнот, а також їхнім правом на доступність, зокрема в межах інституцій, що презентують культуру.

3.2. **Корекційно-інтеграційний напрям** ґрунтується на визнанні відмінностей між людьми як природного явища. Передбачає з одного боку, включення осіб з особливими потребами до навчально-освітнього середовища та, з іншого, включення здорових учасників освітнього процесу до інклюзивних відносин:

- створення універсального середовища;
- пошук відповідної матеріально-технічної та методичної бази;
- формування відповідних наукових кадрів;
- адаптація освітніх компонент навчальних програм ОП «Дизайн середовища», «Графічний дизайн», «Дизайн одягу» до завдань універсального дизайну.

3.3. **Тифлографічно-акустичний напрям** передбачає:

- створення ТИФЛОТЕКИ;

	ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА	08.33-01:2025
	ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ	Редакція 1

- створення тематичних фондів тифлограм, 3D-адаптацій творів візуального, народного мистецтва, архітектури, за потреби – математичних та інших моделей, що дасть можливість до їхнього відтворення, обміну між інституціями, доступу для користувачів із вадами зору чи тифлопедагогів;

- створення фахових аудіоописів;

- укладання спеціалізованих мультисенсорних каталогів музеїв, галерейних колекцій, підручників.

3.4. Культурологічний напрям завбачає:

- вивчення вразливих спільнот як особливої форми ідентичності;

- започаткування наукового дискурсу (проведення наукових конференцій, планування бакалаврських, магістерських, інших наукових робіт) про культуру та мистецтво як середовище безбар'єрного спілкування;

- додрукарська підготовка власних глянцевиx щорічників в електронному чи аналоговому форматі «Око дизайну» та «Око університету» для популяризації діяльності наукової інституції й Центру.

3.5. Пам'яткоохоронний напрям завбачає:

- створення проєктів з пристосування національних парків, пам'яток архітектури, історії, міського культурного середовища для безбар'єрного пізнання;

- створення мультисенсорних стаціонарних моделей творів візуального, сакрального, декоративного мистецтва тощо для демонстрації у середовищах культових споруд, музейних та громадських установ;

- проєкти зі створення туристичних маршрутів, аудіогідів, мобільних додатків для самостійного відвідування в інклюзивних групах;

- інше.

IV. ФУНКЦІЇ

4.1. Основною функцією Центру є реалізація сформульованих основних завдань і пропаганда їхніх результатів. Важливою місією Центру є залучення до дослідницької роботи та проєктної практики здобувачів/здобувачок повної середньої, фахової та вищої освіти, створення умов для опублікування їхніх наукових праць в царині універсального дизайну, дизайн-освіти, культури, мистецтва тощо.

V. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ

5.1. Центр має право безперешкодно реалізувати поставлені наукові завдання, залучати до їхнього вирішення всі доступні джерела інформації,

	ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА	08.33-01:2025
	ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ	Редакція 1

відповідно до чинного законодавства стосовно регламентації внутрішньої діяльності університету.

5.2. Обов'язки Центру полягають передусім у реалізації наукових і проєктних завдань, запланованих на кожен календарний рік. Важливим напрямом діяльності є залучення майбутніх бакалаврів і бакалаврок, магістрів і магістранток, аспірантів та молодих учених до практичної роботи й наукових студій, а також створення умов для репрезентації та публікації їхніх результатів.

VI. КЕРІВНИЦТВО

6.1. До складу Центру входять директор, провідний фахівець і фахівець.

6.2. Керівником Центру є директор – особа, що має вищу освіту, відповідний науковий ступінь та/або вчене звання, практичний досвід роботи у відповідних проєктах, вміє організовувати науково-дослідну роботу з метою реалізації основних наукових завдань, які стоять перед Центром, координації діяльності науковців, які ведуть певні напрями студій, пов'язаних із питаннями доступності.

6.3. Директор відповідає:

- 6.3.1. за планування роботи на поточний рік;
- 6.3.2. контролює роботу залучених дослідників/дослідниць;
- 6.3.3. формулює нові завдання наукових студій;
- 6.3.4. шукає джерела фінансування;
- 6.3.5. бере участь у розробці нормативно-методичного забезпечення.

6.4. Персональним правом директора є:

- 6.4.1. встановлення кола відповідальності наукових працівників;
- 6.4.2. визначати посадові обов'язки провідного фахівця і фахівця.

6.5. На посаду провідного фахівця призначається особа, яка має повну вищу освіту за фахом чи стаж не менше трьох років та, має практичний досвід роботи у проєктах, пов'язаних з практичною чи науково-дослідною роботою Центру.

6.6. На посаду фахівця призначається особа, яка має повну або базову вищу освіту відповідного напрямку підготовки без вимог до стажу роботи.

6.7. Директор несе відповідальність за стан документації, її відповідність вимогам нормативно-правових актів, стандартів, вірогідність інформації, її нерозголошення, організацію функціонування Центру, координацію роботи з іншими науковими підрозділами, а також за виконання завдань, покладених на керівника цим Положенням.

	ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА	08.33-01:2025
	ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ	Редакція 1

6.8. Директор Центру призначається та звільняється наказом ректора Університету за поданням першого проректора.

VII. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ

7.1. Наукова проблематика Центру та програмні завдання, як підстави для системних досліджень, потребують об'єднання зусиль фахівців різних галузей знань з відповідними інституціями (музеї, галереї, заповідники) та навчальними й корекційними закладами, що представляють користувачів. Діяльність Центру передбачає залучення до науково-пошукової діяльності талановитої молоді з-поміж здобувачів/здобувачок освіти, аспірантів/аспіранток, молодих дослідників/дослідниць, які працюють у різних наукових напрямках, пов'язаних з інклюзивністю суспільства, культури, універсального підходу до проєктування простору, зокрема віртуального.

7.2. Виконання спільних науково-пошукових проєктів, програм, окремих досліджень науковцями академічних наукових закладів і співробітниками Центру із залученням широкого кола науковців і освітян регіону.

7.3. Залучення ресурсів медіа для забезпечення публікації та поширення інформації про отримані наукові й практичні результати. Піклування про авторський захист і пріоритет впровадження результатів діяльності.

7.4. Організація виступів на телебаченні й радіо, повідомлень у соціальних мережах, створення соціальної реклами, що популяризуватиме діяльність Центру, питання доступності загалом, цінності кожного у сучасному суспільстві.

7.5. Ілюстрування та додрукарська підготовка дитячої літератури з проблематики доступності й інклюзії, що передаватиметься у школи, міські та районні бібліотеки.

VIII. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ З ІНШИМИ СТРУКТУРНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ

8.1. Центр виконує завдання та розпорядження ректора Університету.

8.2. Центр співпрацює зі структурними підрозділами Університету відповідно до своїх функцій.

8.3. Центр співпрацює з підприємствами, установами, організаціями та іншими інституціями незалежно від форм власності й організаційно-правових форм, а також з органами виконавчої влади різних рівнів відповідно до своїх функцій і на підставі доручення.

	ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА	08.33-01:2025
	ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ	Редакція 1

ІХ. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

- 9.1. Положення ухвалює Вчена рада Університету.
- 9.2. Зміни й доповнення до цього Положення обговорюють на засіданні Науково-методичної ради Університету та затверджують у тому ж порядку, що й саме Положення, шляхом його викладення в новій редакції.
- 9.3. Положення вводять в дію наказом ректора.
- 9.4. Положення розміщують в Електронному фонді локальних нормативно-правових документів Університету.

	ЕЛЕКТРОННИЙ ФОНД ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА	08.33-01:2025
	ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ	Редакція 1

РЕКВІЗИТИ ДОКУМЕНТА

ВНЕСЕНО Центром дослідження стратегій універсального дизайну
Прикарпатського національного університету імені
Василя Стефаника

РОЗРОБНИКИ: доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри
дизайну і теорії мистецтва Надія БАБІЙ